



ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1954



ΕΤ. Α. Τ. Κ. Ε. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2005

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Ὁ ἑορτασμός ἄρχισε μὲ τὴν ἀκόλουθη προσφώνηση τοῦ προέδρου τῆς «Λαϊκῆς Βιβλιοθήκης» κ. Κ. Γ. Κουτραφούρης :

Σεβασμιώτατε, Κύριε Νομάρχα, Κύριε Δήμαρχε, Κυρίες καὶ Κύριοι. — Τὸ Συμβούλιο τῆς Λαϊκῆς Βιβλιοθήκης, ἀπὸ πολλὰ χρόνια, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ διοργανώσῃ μίαν μεγάλη πνευματικὴ γιορτὴ, γιὰ νὰ τιμήσῃ ἢ πόλημας τὸ πιὸ ἐπίλεκτο τέκνο τῆς, τὸν ἀειμνήστο Νικόλαο Πολίτη. Κι' ἂν ἀντίξοες συνθήκες δὲν μᾶς τὸ ἐπέτρεψαν ἀπὸ τόσον καιρὸ, καὶ μᾶς ἀνάγκασαν ν' ἀναβάλωμε τὴν ἀπόφασή μας, ποτὲ ὅμως δὲν ἐλησμονήσαμε τὴν ἠθικὴ αὐτὴ ὑποχρέωσή μας. Καὶ νὰ ποῦ σήμερα μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ πραγματοποιήσωμε τὴν παλιά μας ὑπόσχεση καὶ νὰ ἐκπληρώσωμε τὸ μεγάλο μας χρέος.

Ὁ Νικόλαος Πολίτης ἀνήκει στὴν τάξη τῶν μεγάλων σοφῶν τοῦ Γένους, κι' εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ἥρωες τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, τοὺς ἀποστόλους καὶ μυσταγωγούς τῆς Νεο-Ἑλληνικῆς Ἀναγεννήσεως.

Μόλις ἄρχισε τὶς γυμνασιακὰς του σπουδὰς στὴν Καλαμάτα, ἄρχισε καὶ νὰ μελετᾷ τοὺς θησαυροὺς τῆς λαϊκῆς δημιουργίας, τὰ τραγούδια, τὰ παραμύθια, τὶς παραδόσεις, καὶ κάθε τι ποῦ φανέρωνε τὸν πολιτισμὸ τοῦ λαοῦ μας. Ὄταν ἀργότερα τελείωσε τὶς σπουδὰς του στὸ ἐξωτερικόν, ὁ Νικόλαος Πολίτης κατόρθωσε νὰ γίνῃ ὁ ἰδρυτὴς καὶ ὁ δημιουργὸς μιᾶς νέας ἐπιστήμης στὴν Ἑλλάδα: τῆς Λ α ο γ ρ α φ ί α ς.

Κυρίες καὶ Κύριοι. — Ὄταν ὁ Γερμανὸς ἱστορικὸς Φαλμεράϋερ μὲ τὰ συγγράμματά του προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν κόσμον, ὑποστηρίζοντας ἀνεδαφικὰς καὶ πεπλανημένες θεωρίας γιὰ τὴ Σλαυικὴ καταγωγὴ μας, ὁ Νικόλαος Πολίτης ἀγωνίσθηκε σκλη-

ρὰ καὶ κατόρθωσε νὰ καταφέρῃ ἀποφασιστικὰ πλήγματα στὶς ἀνθελληνικὰς αὐτὰς δοξασίας. Αὐτὸς μὲ τοὺς ἀειμνήστους Παπαρηγόπουλο καὶ Χατζιδάκι διέψευσαν καὶ μὲ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα ἀπέδειξαν τὴν πλάνη στὶς θεωρίας τοῦ μισέλληνο Φαλμεράϋερ. Νὰ σᾶς ἀπασχολήσω περισσότερο, δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται.

Γιὰ τὰ μαθητικὰ χρόνια τοῦ Νικολάου Πολίτη θὰ σᾶς μιλήσῃ σὲ λίγο ὁ γιὸς του κ. Λίνος Πολίτης, Καθηγητὴς τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

Τὴν ἔθνικὴ ὅμως καὶ ἐπιστημονικὴ ἀξία τοῦ ἔργου του, θὰ ἔχῃ τὴν εὐγενικὴ καλοσύνη νὰ μᾶς ἀναπτύξῃ ὁ κ. Στίλπων Κυριακίδης, Καθηγητὴς τῆς Λαογραφίας στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ πρᾶγματι ἀντάξιος συνεχιστὴς τοῦ ἔργου τοῦ Νικολάου Πολίτη.

Καὶ τοὺς δύο, ἡ «Λαϊκὴ Βιβλιοθήκη» αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωση νὰ εὐχαριστήσῃ θερμὰ γιὰ τὴν προθυμία, μὲ τὴν ὁποία ἀπεδέχθησαν τὴν πρόσκλησή της καὶ γιὰ τὴν ἔμπρακτο συμμετοχὴ στὴν προσπάθειά της.

Ἐπίσης ἐκφράζομε τὶς ἐγκάρδιες εὐχαριστίες μας πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας κ. Σωκράτη Κουγέα, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς κυρίους Γεώργιον Πολίτην καὶ Ἀλκην Πολίτην γιὰ τὴν ἠθικὴ συμπαράσταση, τὴν ὁποία εὐγενικὰ μᾶς προσέφεραν στὴν ὀργάνωσιν τῆς σημερινῆς σεμνῆς ἑορτῆς.

Ἡ «Λαϊκὴ Βιβλιοθήκη» εἶναι εἰλικρινὰ εὐτυχὴς γιὰ τὴν ἐπίσημην συμμετοχὴ τοῦ Δήμου μας στὴν πνευματικὴν αὐτὴ μυσταγωγία καὶ παρακαλῶ τὸν κ. Δήμαρχο νὰ λάβῃ τὸ λόγο.

ΓΕΩΡΓ. ΚΟΥΤΡΑΦΟΥΡΗΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΛΑΜΩΝ

Τὸ ἠθικὸ μεγαλεῖο μιᾶς πόλεως δὲν πηγάζει μόνον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἠρώων τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ φῶς τῆς δημιουργίας τῶν ἠρώων τοῦ πνεύματος.

Τὸ πνεῦμα δὲν ὑπάρχει καὶ δὲν μεγαλουργεῖ χωρὶς τὴν ἐλευθερία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθερία δὲν καταξιώνεται καὶ δὲν διαιώνεται χωρὶς τὸ πνεῦμα. Οἱ Μαραθῶνες δημιουργοῦν τοὺς Παρθενῶνες, ἀλλὰ οἱ Παρθενῶνες δικαιώνουν τοὺς Μαραθῶνες.

Ὁ Νικόλαος Πολίτης, τὸν ὁποῖον τιμοῦμε σήμερα, εἶναι μίαν πνευματικὴν δόξα ὅχι μονάχα διὰ τὴν Καλαμάτα ποῦ τὸν γαλούχησε, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλοκληρο τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖο ἐλάμπρυνε μὲ τὸ φῶς τῆς πνευματικῆς του δημιουργίας.

Ὁ Νικόλαος Πολίτης εἶναι ἐκεῖνος ποῦ

μὲ τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά του ὕψωσε τὴν βαθύπλουτη ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας ὡς Κιβωτὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ ὡς Ναὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Ὡς ἐλάχιστο δείγμα τῆς μεγάλης τιμῆς μὲ τὴν ὁποῖαν ὀλόκληρος ἡ Πόλις περιβάλλει τὴ μνήμη τοῦ Νικολάου Πολίτη, τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο κατὰ τὴν προχθεσινὴ του συνεδρίαση ἀπεφάσισε νὰ μετονομάσῃ ἕναν ἀπὸ τοὺς κεντρικοὺς δρόμους τῆς Πόλεως, τὴν ὁδὸν Εἴρας, σὲ ὁδὸν Νικολάου Πολίτη.

Πέραν ὅμως ἀπὸ ὅλα τὰ σύμβολα καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μνημεῖα, ἡ εὐγενικὴ μορφή τοῦ Καλαματιανοῦ σοφοῦ, θὰ ὑπάρχῃ πάντα ζωντανὴ στὴν καρδιά τοῦ λαοῦ μας, μὲ τὸ ἐξάσσιο φωτιστέφανο τοῦ Ἑλληνοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρώπου.

ΠΑΝΑΓ. ΚΑΙΣΑΡΗΣ